

[Πολύβιος Δημητρακόπουλος;]

Ειρήνη η Αθηναία [απόσπασμα: πρ. Γ', σκ. 2, 8-9]

Τραγωδία εις πράξεις πέντε

Τα Ολύμπια, Αθήνα

τχ. 25 (28 Απριλίου 1896), σ. 194-196

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ Β'.

[Κωνσταντῖνο. ὁ 5'. συλληφθεῖς συνομύων κατα τῆς μητρὸς τοῦ Εἰρήνης μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς Ἀρμενίας, εἰσάγεται εἰς δίκην διὰ τῶν ραδιουργιῶν τοῦ μεγάλου λογοθέτου Σταυράκιου καὶ τοῦ πρωτοσπαθαλίου Ἀετίου, καθ' ἣν καταδικάζεται ὑπὸ τῶν δικαστῶν εἰς τύφλωσιν. Τοῦ παρανόμου δικαστοῦ προεδρεύει αὐτὸς ὁ ἕτερος τῶν ραδούρων Ἀέτιος, ὁ δὲ Σταυράκιος παρασταται ὡς ἐπίτροπος τῆς Βασιλίσσης. — Εἰσάγεται ὁ Κωνσταντῖνος δεσμός καὶ περιεκλούμενος ὑπὸ φρουρῶν ἐνόπλων.— Ὁ Σταυράκιος ὑποκλίνεται πρὸ αὐτοῦ διεργομένου].

Κωνσταντῖνος (ὕψηλοφρόνως)

Κακίστην κωμωδίαν παίζετε ἐδῶ,
καὶ, ἂν δὲν ἀπατώμαι, εἰμ' ὁ ἥρωσ τῆς.

Σταυράκιος

Ἐὰν τοῦ κράτους τὸ συμφέρον, Αὔγουστε,
καλῆται κωμωδία...

Κωνσταντῖνος

Αἰθαδέστατε!

κατάρριψον ἐν τέλει τὴν ἀλωπεκὴν
καὶ δεῖξον τὸ τραγματικὸν σου πρόσωπον.
Καὶ ὅταν προσκυνῶσιν, ἄνθρωποι ὡς σὺ,
χλευάζουσι, καὶ θάκνουν ἀσπάζομενοι,
καὶ μειδιῶντες δηλητηριάζουσι!...
Τοιαῦτα, ὡς τὸ ἰδικόν σου, πρόσωπα,
οἱ ποιητὰὶ καλοῦσι πρόσωπα κυνός,
οἱ δὲ σιδηρουργοὶ καλοῦσι χάλκινα! ..
Ἐμπρός, πανούργε! δεῖξον τοὺς ὀδόντας σο
θέλω νὰ μάθω πόσον δηλητηριῶν
ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἐνεστάλαξαν
εἰς τὴν ψυχήν μου, ἣν κρυφίως ἔδακνον.

Σταυράκιος.

Οὐδέποτε ὑπῆρξα ἀνελικρινής
καὶ ὀδλίος· τῆς δὲ εἰλικρινείας μου
θά λάβῃ πείραν πάραυτα ὁ βασιλεὺς.

[Π ὡς τοῦ δικαστοῦ ὀνόματι ἐπισημοφώνησι].

—Εἰρήνης τῆς Αὔγουστα ἐν ὀνόματι,
ἐγώ, ὁ πρωτοσέβαστος Σταυράκιος,
τοῦ δρόμου Λογοθέτης καὶ πατριάρχου,
τὸν Κωνσταντῖνον ἕκτον, αὐτοκράτορα
καὶ μετὰ τῆς μητρὸς συμβασιλεύοντα,
ἐνώπιόν σου καταγγέλλω σήμερον,
ὡς σεβαστὸν τοῦ κράτους δικαστήριον,
ὡς ἐπιβουλευθέντα τὰ συμφέροντα
τοῦ κράτους, καὶ κρυφίως συνωμόσαντα
κατὰ τοῦ θρόνου τῆς σεπτῆς αὐτοῦ μητρὸς,
ὡς προσπαθοῦντα νὰ ἐγείρῃ τὸν στρατὸν
εἰς στάσεις, ὡς ἐρχόμενον εἰς μυστικὰς
συνεννοήσεις μετὰ τῶν ὑποτελῶν,
καὶ συλληφθέντα τέλος ἐν στιγμῇ, καθ' ἣν
ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἀσίαν ἡτοιμάζετο,
ἵνα ἐπέλθῃ εἴτα μετὰ τοῦ στρατοῦ
καὶ ἐκθρονίσῃ τὴν σεπτὴν μητέρα του.

Ἀέτιος

Αὔγουστε Κωνσταντῖνε! ἔγκλημα φρικτὸν
σοὶ ἀπεδόθη. Ἦδη ἀναμένομεν
τὴν ὑπεράσπισίν σου. Ἀποκρίθητι!

Κωνσταντῖνος (ἐκπληκτός)

Φωνὴ γνωστῆ μου αὐτῆ.

(Πλησιάζει πρὸς τὴν ἐξέδραν καὶ παύεται καλῶς τὸν Ἀέτιον).

Ὁ Ἀέτιος!

καὶ προσδραμεῖ τοῦ δικαστηρίου μου;!

— Ἐλεεινέ! ὁ μὲχρι χθές συρόμενος πρὸ τῶν ποδῶν μου, σήμερον ἐτόλμησες ν' ἀνέλθης τρεῖς βραθυμίας ὑψηλότερον;

Ἀέτιος

Τοιοῦτος τῶν βραθυμίδων ὁ προορισμός· οἱ μὲν ἀνέρχονται, οἱ δὲ κατέρχονται.

Κωνσταντῖνος

Εὐνοῦχοι πονηροὶ καὶ εὐτελέστατοι! τί παρ' ἐμοῦ ζητεῖτε; ... ν' ἀπολογηθῶ; ... πρὸς τίνα; ... τίς ἐδῶ ἐμοῦ ἀνώτερος;

Ἀέτιος

Ὁ νόμος.

Κωνσταντῖνος

Ἄλλ' ὁ νόμος εἶνε σεβαστός, ὅταν κ' οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ τὸν σέβονται καὶ δὲν τὸν ἀτιμᾶζουσι. Σεῖς, ἄθλιοι! οἱ ἀναβαπτισθέντες εἰς τὸ ἔγκλημα κ' εἰς πᾶσαν ἀτιμίαν, εἰσθε ἱκανοὶ περὶ τῶν νόμων ἥδη νὰ λαλήσητε ἐδῶ, τοῦ βασιλέως σας ἐνώπιον; ...

Ἐγὼ νὰ ἀπολογηθῶ πρὸς σας; ... ποτέ!

Ἐγὼ, εἰς βασιλεὺς πορφυρογέννητος, νὰ δώσω λόγον τῆς ἐμῆς διαγωγῆς πρὸς τὸν εὐνοῦχον τῆς αὐλῆς τὸν ταπεινόν;

Ἐγὼ; ... κ' ἐν τῷ θαλάμῳ τοῦ τῶσεπτῶ, ἔνθα τὸ φῶς τὸ πρῶτον εἶδον; ... ἔ, ποτέ!

[Παρατηρεῖ δια χλευαστικοῦ βλέμματος τοὺς δι-

καστὰς καὶ δίδεται εἰς νευρικὸν καὶ σαρκαστικὸν γέλωτα].

— Οἱ δικασταὶ ἀκόμη ἀνημένους!

τὸν βασιλέα των νὰ ἀπολογηθῆ!

— Οὐτιδανσί! ἐὰν δὲν ἦμην βασιλεὺς,

θὰ σας κατέπτυνον! ... λοιπὸν δικασατε!

ἀπολογίαν μου δὲ ἔχω διὰ σας;

οὐδὲ θὰ ἐπιτρέψω εἰς τοὺς λόγους μου

ἵνα κατέλθωσι τρεσῦτον χαμηλά,

ὅσον τὸ ὕψος ταύτης τῆς ἐξέδρας σας! ...

διότι, ὅστις θέσιν ὑψηλὴν κρατεῖ

κακῶς καὶ παρ' ἀξίαν, δὲν ἀνέρχεται!

ἢ ἄνοδος αὐτοῦ καλεῖται κρημνισμός,

τὸ ὕψος δὲ ἐκεῖνο βάθος λέγεται! ...

Νὰ ἐπανέλθω θέλω εἰς τὴν φυλακὴν.

[Διευθύνεται πρὸς τὴν ἐξόδον, ἐξαναγκάζων αὐτοὺς τοὺς φύλακας ν' ἀκολουθήσωσιν αὐτὸν. — Ἐκ τῆς θύρας, στρεφόμενος, πρὸς τὸν Σταυράκιον.]

— Ὅταν ἀποφασίσῃς δὲ, Σταυράκιε, νὰ μὲ δολοφονήσῃς, σὲ παρακάλω μὴ μεταχειρισθῆς πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν δηλητηριασμένον ἐγχειρίδιον, διότι τοῦτο ν' ἀποτύχη πιθανόν. εἶν' ἄρκετὴ ἡ γλῶσσα σου... ἡ γλῶσσά σου...

[Ἀπέρχεται καγχάζων καὶ ἀκούουόμενος ὑπὸ τῶν φρουρῶν.]

[Μετὰ ταῦτα ἀκολουθοῦσι σκηναί, καθ' ἃς ἐκδίδεται ἢ κατὰ τοῦ Κωνσταντῖνου ἀπόφασις, κατὰ δικάσουσα αὐτὸν εἰς τύφλωσιν. Ἡ Εἰρήνη μετανοοῦσα ζητεῖ τὴν σωτηρίαν τοῦ υἱοῦ της, ἀλλ' ὁ Σταυράκιος ἐπέφηθείως κερδίζει χρόνον διὰ τινος ψευδο-

προφίτου Παγκρατίου συνεγόγου του, ὅστις προλέγει εἰς τὴν Εἰρήνην τὸ αἰσιώτερον μέλλον. Κατὰ τὴν στιγμήν ὅμως ἐκείνην ἔρχεται ἐξαλλος ἡ Θεοδότη, σύζυγος τοῦ Κωνσταντῖνου, ἥτις ζητεῖ νὰ τὸ ἀξυγόν της παρὰ τῆς Εἰρήνης.]

ΣΚΗΝΗ Η'

Θεοδότη (πρὸς τὴν Εἰρήνην)

Πεῦ εἶν' ὁ σύζυγός μου; ... Τί τὸν ἔκαμες; τὸν σύζυγόν μου θέλω... ναι, τὸν ἄνδρα μου! ἐγὼ, ἡ Θεοδότη ἡ βασίλισσα, σοῦ θυμῶ, Εἰρήνη... ἀποκρίθητι! πεῦ εἶνε ὁ υἱός σου;

Σταυράκιος

Παραφρόνησε.

Θεοδότη

[Πεῖς σοι πρὸς στιγμήν τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν χειρῶν καὶ μετὰ τοῦτο κρημνίζομένη εἰς τὰ γόνατα πρὸ τῆς Εἰρήνης].

Αὐγούστα!... τὴν μανίαν μου συγχώρησον.

Φρικώδης, ρίγος ἐμποικῶν, ἀπαίσιος

μέχρι τῶν ὠτων μου ἀβίβητη ψιθυρὸς...

Ὁ βασιλεὺς ποῦ εἶνε;... τὸν ἐτύφλωσαν...

[Ἡ Εἰρήνη ἀποστρέφει τὴν κεφαλὴν].

ᾠ! θὰ παραφρονήσω, μήτηρ... λάλησον.

Μὴ ἀποστρέφῃς ἀπ' ἐμοῦ τὴν κεφαλὴν...

ἢ σιωπὴ σοῦ μοι δηλοῖ ἀπαίσιαν...

Πεῦ εἶν' ὁ Κωνσταντῖνος; Ἀπὸ τῆς στιγ-

[μῆς,

καθ' ἣν ἀπ' ἐμπροσθέν μου τὸν ἀνήρπασαν,

δὲν ἐπανεῖδαν ἔκτοτε αὐτόν... Εἰπέ,

εἶπέ· ποῦ εἶνε ἦδη ; ... ἂν ἐν φυλακῇ,
ἀποστείλον ἐκεῖ κ' ἐμέ πλησίον σου·
ἂν ἐν τῷ τάφῳ, ὦ, φρονέσατε κ' ἐμέ ! ...

(Ἀκούεται ὄρυξος· ἔξωθεν καὶ βήματα, προσά-
γεται δὲ ὁ Κωνσταντῖνος τυφλὸς καὶ κρατῶμενος
ἐκ τῆς χειρὸς ὑπο τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς φρουρᾶς (1).
Ἡ Εἰρήνη ἀποστρέφει τὴν κεφαλὴν μετὰ φοβῆς.

ΣΚΗΝΗ Θ'

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ καὶ οἱ ἈΝΩΤΕΡΟΙ

(Θεοδότη στρεφόμενη καὶ βλέπουσα αἶφνης τὸν
Κωνσταντῖνον· ἀναπηδᾷ, βάλλει α κραυγὴν τρόμου,
καὶ σπεύδει πρὸς αὐτὸν ἔξαλλος.)

*Α!..Κωνσταντῖνε!.. Παντοδύναμε Θεέ!..
Εἶσαι τυφλός;!..σὺ εἶσαι;!..σὺ! ὁ βασιλεὺς,
ὁ σύζυγός μου ;

Κωνσταντῖνος

Θεοδότη ... εἶσαι σὺ ;

Θεοδοτη

Ἡ σύζυγός σου ... ναί, ἡ Θεοδότη σου!...

(Πρὸς τὸν ἀξιωματικόν, ἀποθοῦσα αὐτόν :)

— Ἀπομακρύνθητι ! ἀνήκει εἰς ἐμέ !
οὐδεὶς θά δυνηθῇ ἐκ τῆς ἀγκάλῃς μου
να ἀποσπάσῃ τοῦτον ... Ἄθλιος! μακρὰν!

(Ἐναγκαλιζέται τὸν Κωνσταντῖνον παραφόβως·)

— Ἐλθέ, ἐλθέ πλησίον μου ... ἂν ἔχασες
τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ φῶς σου, ἔχω ὀφθαλ-
μοὺς

καὶ διὰ σέ ἐγώ, γλυκέ μου σύζυγε ! ...
Θά βλέπῃς σὺ μὲ τῆς ψυχῆς τὰ ὄμματα
ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μου· εἶνε ἀρκετόν ...

Καὶ τί πρὸς σέ ὁ θρόνος, ὃν ἀπώλεσες ;
ἐγὼ σοὶ δίδω θρόνον ἀνεκτίμητον,
σοὶ δίδω τὴν καρδίαν μου· βασιλεῖον
θά ἔχῃς τὴν ψυχὴν μου· εἰν' ἀπέραντος·
καὶ τοῦ γένους τούτου βασιλείου σου
πλειότερον, καὶ μᾶλλον ἔτι ἀσφαλές,
διότι δὲν θά δυνηθῇ ἡ μήτηρ σου
να βασιλεύσῃ ἐν αὐτῇ οὐδέποτε ! ...

Ἄναχωρήσωμεν ἐντεῦθεν· βᾶκτρον σου
θά εἰν' ἡ Θεοδότη σου καὶ συνοδός.

Κωνσταντῖνος

(ἐναγκαλιζόμενος αὐτήν)

*Ω Θεοδότη ! σύζυγε μελιγλωσσε !
τὰ ἔλγη μου κατέστειλαν οἱ λόγοι σου.

Θεοδοτη (ἐξημμένη)

Ναί, φύγωμεν ἐντεῦθεν· τὸ ἀπαίσιον
ἀνάκτρον σου τοῦτο τρόμον μοὶ γεννᾷ
καὶ διὰ τὴν ζωὴν σου. *Ω ! εἶνε φορικτόν !
ἐν τῷ θαλάμῳ τούτῳ, ἐνθα γεννηθεὶς
εἶδες τὸ φῶς, σοὶ ἀφῆρέθη σήμερον,
καὶ σέ ἐστέρησεν αὐτοῦ θηριωδῶς
ἐκείνη, ἣτις τότε σοὶ τὸ ἔδωκεν !
*Α, δυστυχῆς μου βασιλεῦ καὶ σύζυγε,
ὡς φύγωμεν τὸν τόπον τὸν κατάρατον !

Εἰρήνη (τῷ Σταυρακίῳ)

Τοὺς δύο τούτους ἀποστείλατε ἡμῶν
εἰς Λέσβον· ὡς ἀπέλθωσι βασιλικῶς.

Κωνσταντῖνος ἐκπληκτος

Ποῖαν φωνὴν ἀκούω ;

(Ἀποσπάται ὀρηκτικῶς ἐκ τῶν ἀγκάλῶν τῆς
Θεοδότης)

Τίς ὠμίλησε ; !...

Δὲν ἦτον αὕτη τῆς μητρὸς μου ἡ φωνή ; ...
εἶνε παρῶσα, ἡ ὁ ἀδὴς ἤνοιξε
καὶ ἡ φωνὴ ἀντήχησε τοῦ Σατανᾶ, —
διότι καὶ ἐκείνη ἦγον ὁμοῖον
ἔχη πρέπει ; — Ἀλλεῖ, Θεοδοτη μου·
εἶνε ἐδῶ παρῶσα καὶ μὲ βλέπει ;

Θεοδοτη

Ναί.

Κωνσταντῖνος

Ἐξήγησόν μοι, μήτηρ, τί ἐκέρδισες
εἰς νύκτα ἐμβυθίσασα ἀτέρμωνα
καὶ ζῶπον τὸν υἱὸν καὶ βασιλέα σου ;
Μὴ ἐδιπλασιάσθη ἡ ἡμέρα σου ;
μὴ ἔρά γε θά βλέπῃς εἰς τὸν οὐρανὸν
ἀπὸ τῆς αὐριῶν διπλοῦν τὸν ἥλιον ; ...

Πλησίασον γὰ βλάβης εἰς τὸ αἷμά μου
πορφυρώτερον τῶρα τὴν πορφύραν σου·
τὸν ἀπορφανωθέντα θέσον θρόνον μου
ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ σου, ὑψηλότερον
να ἀναβῆς, ἵνα ταχέως κρημνισθῆς,
καὶ συντριβῆς εἰς πλείονα τεμάχια !

*Α ! ἂν σέ ὀνομάτω, μήτηρ, λυκαίναν,
καὶ τοῦ θηρίου συκοφάντης θά κληθῶ·
δὲν ἔχεις πλέον ὄνομα καὶ τίτλον σὺ·
σ' ἀποκαλῶ — Εἰρήνην ! τούτο σοὶ ἀρκεῖ,
κατάρατος!... κατάρατος!... κατάρατος !

[Πίπτει λιπόθυμος εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Θεοδό-
της. — Ἡ Εἰρήνη ἀποστρέφει ἐν φοβῇ τὴν κεφαλὴν
μὲ τὰς χεῖρας τεταμένας πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον,
ὡς ἐὰν θέλῃ ν' ἀμυνθῇ κατὰ τῆς ἀρεῆς. — Οἱ Σταυ-
ρακίος καὶ Ἀέτιος ἀποστρέφουσι τὰς κεφαλὰς ἀντι-
θέτως. — Εἰκὼν.] — *Αὐλαία*.

(1) Ἐν τῇ ἀναλύσει τοῦ ἔργου οἱ κ. κ. κριταὶ ἐξε-
δήλωσαν ἀπορίαν διὰ τὴν παρουσίαν ἐκ νέου τοῦ
Κωνσταντῖνου ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ὡς ἠκούσαμεν παρὰ
τοῦ συγγραφέως δικαιολογουμένου, ὁ Κωνσταντῖνος
προσάγεται ἐκ νέου ὅπως δειχθῇ εἰς τὸ δικαστήριον ἢ
ἐκτέλεσι ἀποφάσεως τόσον σπουδαίας. (Σ. Δ. Ὀλ.).